

Život Mojsijev.

Po pričama Sefer Hajašara*) preveo L. F.

Kad su deca Israelova dobila vest o zapovesti Faraona, po kojoj su se sva muška novorođenčad imala baciti u reku, onda su se mnogi muževi rastavili od svojih žena. Tada jednog dana naiđe duh Božji na Mirjamu, kćer Amramovu. Ona beše sestra Arona i ona proricaše u domu hodajući: »Mojim roditeljima rodiće se sin, koji će spasti Israel iz ruku Egipćana!« Kad je Amram čuo reči svoje kćeri, on uzme natrag svoju oteranu suprugu i uvede je u bračnu ložnicu. Posle sedam meseca rodi Johebed muško dete i čitav dom beše pun svetlosti, kad dete dođe na svet, baš kao kad sija jasno sunce ili mesec. Johebed je krila dete za tri meseca u svojoj zadnjoj odaji. Tada naredi Faraon, sumnjajući o tom, da li se njegova zapovest o novorođenoj deci potpuno izvela ili nije, da egipćanske žene idu sa svojom odojčadi u kuće dece Israela, pa da tamo na osobiti način istražuju decu jevrejsku. Obično deca plaču ili viču, kad čuju plač ili dernjavu druge dece. Zato je egipćankama valjalo bosti svoju rođenu decu, kad bi stupile u kuću jevrejsku. U jevrejskoj kući sakriveno dete, kad čuje dreku, pusti takođe svoj glas, te se tako oda u svom skrovištu. I tako dođoše egipćanke u zemlju Gošen u kuću Amrama, i kad sakriveno dete začu dernjavu egipćanskog deteta, pusti i ono svoj glas, te se tako odade. Žene otrčaše Faraonu, da mu jave skrovište jevrejskog deteta. Tada beše detetu 3 meseca. Da ne bi sluge Faraonove našle i pogubile dete, Johebed se požuri, uzme jedan kovčežić od papirosa, olepi ga iznutra blatom i smolom, metne dete unutra i stavi kovčežić u situ na obali reke Nila. Detinja sestra

*) Ova knjiga nosi tri imena: Sefer Hajašar, Toldot Adam i Dibre Hajamim hearuh. Pisac dela hteo je, da se njegova knjiga drži za Sefer Hajašar, što se citira u Bibliji. Ali kako je docnije dokazano po u njoj pomenutim ličnim imenima i ukazivanjem na docnije događaje, ona je napisana tek krajem XI. stoleća u Spaniji. Ali je svakako starija od Dibre Hajamim šel Moše, te nalazim naknadno potvrđenom moju tvrdnju, koju sam izrekao gore na strani 72, u raspravi MGWJ od 1926. na str. 219. O samoj knjizi vidi »Jevrejski Almanah« za god. 5686. str. 263. — Ovde nije verni prevod stranica ove knjige, što govore o Mojsiju, jer se u njima istorijski događaji istočnjačkih naroda pričaju dosta iscrpno, pa bi taj deo za naš cilj bio nepotreban. Samo ono je ovde izneseno, što je u bezuslovnoj vezi sa životopisom Mojsija. —

Mirjam ostade u blizini obale, ne bi li doznala, šta će se dogoditi s detetom i šta će biti od njenog proročanstva.

U ono vreme posla Bog na Egipat nesnosnu žegu, tako da su skoro svi stanovnici bili obasuti otocima usled žege. Svi se, dakle, žurahu u reku Nil, da se tamo kupaju i nađu ozdravljenje. I Bitja, kći Faraonova, ode na reku Nil, da se kupa sa svojim sluškinjama. Došav na obalu opazi na površini vode kovčežić; ona zapovedi jednoj od svojih sluškinja, da otpliva tamo i donese ga. Kad ga otvori, vide u njemu uplakano dete; ona mu se smiluje i reče: »Zacelo je ovo dete jevrejsko.« Uz reku hodajuće egipćanske žene htedoše podojiti dete, ali mališan ne htede sisati ni od jedne; Bog je tako naredio, ne bi li odojče opet došlo na grudi svoje matere. Tada reče Mirjam, koja se učini, kao da se slučajno našla među egipćanskim ženama, kćeri Faraonovoj: »Hoćeš li da ti dozovem jednu jevrejsku ženu, da ti doji dete?« Kći Faraonova pristade i Mirjam pozove mater detinju. Tada reče Bitja Johebedi: »Uzmi ovo dete, doji ga i ja ću ti davati nadnicu dva srebrnjaka.« Joliebed učini po zapovesti knjeginje. Posle dve godine, pošto je dete za svoje godine bilo neobično veliko i jako, Johebed ga odnese kćeri Faraonovoj. Ova ga usini i nazva, sa obzirom na njegovo izbavljenje iz vode: Mojsije. Amram ga pak nazva: Haver, ne bi li time ukazao na ponovo sjedinjenje sa već rastavljenom ženom. A Johebed ga nazva Jekutiel, jer Bog ne dađe, da se prevari u svojoj nadi. Njegova sestra Mirjam nazvala ga je: Jered, da time označi, kako je ona išla na reku, ne bi li doznala njegovu sudbinu. Njegov brat Aron nazvao ga je: Abi Sanuah, sa obzirom na postupak njegova oca pre njegova rođenja. Kehat, Amramov otac, nazvao ga je Ab Gadur, jer je zbog njega podignuta zapovest Faraonova, da se deca bacaju u reku. Njegova dadilja nazvala ga je: Avi Suko, jer je tri meseca bio sakriven u kolebi. A čitav narod Israel nazvao ga je: Šemaja ben Netanel, jer je Bog u svojim danima saslušao njegovo preklinjanje i izbavio ga. Mojsije ostade u domu Faraona i postade sinom Bitje.

Jednog dana, a to beše u trećoj godini Mojsija, behu oko trpeze Faraona: Kraljica Alperenita s desne i Bitja s leve strane. Mojsije sedaše na krilu Bitje. Takođe i Bileam, savetnik kraljev, i ostali dostojanstvenici behu tamo. Tada pruži dete Mojsije svoju ruku, uzme krunu sa glave Faraonove i stavi je na svoju glavu. Na to se prepadoše i kralj, i prisutni dostojanstvenici. »Recite savetnici,« uze reč kralj, »šta znači ovo i šta da bude sa ovim jevrejskim detetom?« Tada uze reč Bileam, sin Beorov, mađioničar, i reče: »Kralju gospodaru! Sećaš li se još onog sna, što si ga snevao pre više godina, a kog je Tvoj sluga tada protumačio? Ovo je dečak jevrejskog plemena. Razmisli, ovaj dečak ima više razuma i uvidavnosti, nego što se očekuje od njegove starosti; on je sa predumišljajem izvršio ono, što je malo čas učinio. Da Tebi, Kralju moj, otme nekada krunu i potčini čitav Egipat pod svoju i jev-

rejsku vladavinu, njegov je smer. I njegovi su pretci činili isto tako. Abraham je savladao Nimrodovu vojsku, pa je zauzeo zemlju Kenaan. Isak je bio moćniji od kralja Filisterskog. Jakov je uzeo od svog brata prvenačko pravo i blagoslav, pa se onda obogatio stadima Labana. Josif, koji je kao rob došao u Egipat, popeo se iz tavnice na najviši stupanj u državi, on je pozvao svoga oca i svoju braću amo, pa ih je hranio o trošku zemlje. Slično se može očekivati i od ovog dečaka, koji već sad ismeva kraljevsko dostojanstvo. Zato bi bilo samo u korist naše zemlje, da ga ubijemo, te da Egipat ne ode svojoj propasti na susret.« Tada odgovori kralj: »Najpre ću pozvati sve velikane i mudrace carstva, da čujem njihovo mnjenje o tome, pa ako se svi slažu, dečak će biti ubijen.« Faraon dade odmah pozvati sve savetnike i mudrace, a s njima dođe i jedan Božji anđeo u obliku egipćanskog mudraca. Kralj im saopšti, šta je dečak uradio i kakav mu je savet dao Bileam, pa pozove savetnike, da iskažu svoje mnjenje. Tada progovori onaj anđeo pred kraljem i svim mudracima: »O kralju! Neka se dečak stavi najpre na probu. Zapovedi, o kralju, da se donese drago kamenje i žeravica. Ako dete pruži svoju ruku za dragim kamenjem, onda je dokazano, da je namerno izvršeno, što je učinio, i onda neka se ubije. Ali ako zahvati žeravicu, onda nije radio sa razumom, pa neka ostane u životu. Ove reči izazvaše dopadanje kraljevo. Odmah dade doneti drago kamenje i žeravicu i staviše ih ispred Mojsija. Već je dete ispružilo svoju ruku za dragim kamenjem, kad ga anđeo Božji uhvati nevidljivo za ruku i prinese je žeravici. Ono je očepa i dodirne njome svoja usta, tako da mu se usne nešto opekoše, te od tada ostade: »težak na ustima i jeziku« (II. M. 4, 10.). Sad behu Faraon i knezovi ubeđeni, da Mojsije nije radio sa razumom, kad je uzeo krunu sa glave Faraonove, pa mu ne učiniše nikakvo zlo.

Mojsije je vaspitan u kraljevskoj palati, oblačio se vazda u skerlet i odrastao je u društvu kraljevića. Bitja, kći Faraonova, usini ga, te je tako najbrižljivije vaspitan i poštovan vrlo od celog kraljevskog dvora. Kad je odrastao, išao je iz dana u dan u zemlju Gošen; da poseti svoje rođake. Tada opazi teški posao, pod kojim su uzdisali Israelićani, On ih upita, zašto obavljaju tako tešku službu. Tada mu oni saopštiše sve, što se dogodilo i ispričaše mu o svim kraljevim naredbama kako protiv Israelićana, tako i protiv njega još pre njegovog rođenja. Nisu prećutali ni opakih saveta Bileamovih, kojima je hteo da ga usmrti, još dok je bio malen. Kad je Mojsije to doznao, gnjev mu se raspali i htede ubiti Bileama, zato ga je vrebao. Ali je Bileam izvešten o tome, jer mu se reklo: sin Bitje hoće da te ubije. Bileam se uplaši od Mojsija, opremi se sa svoja dva sina, ostavi egipćanski dvor i ode u Etiopiju kralju Kikanosu.

Međutim je Mojsije bio sve većma u volji Faraonu i čitavom dvoru i svi su ga jako voleli. Kad je jednom bio ponovo u

Gošenu kod svojih rođaka i video njihov težak rad, jako se ožalosti. On se vrati u kraljevski dvor, izide pred Faraona, pa mu reče: »O, gospodaru! Imao bih jednu malu molbu na tebe, hoćeš li mi je ispuniti?« »Govori!« reče mu Faraon. Tada Mojsije produži: »Ne bi li se tvojim slugama, deci Israela u zemlji Gošenskoj, mogao dati svake nedelje po jedan dan odmora, da bi malo otpočinuli?« Faraon mu odgovori: »Neka ti se želja ispuni!« Tada dade objaviti u celoj zemlji Egiptu i Gošenu: »Ovo vam poručuje kralj, deco Israelova: Sest dana svršavajte vaše poslove, a sedmog se dana odmarajte i ne radite ništa«. Mojsije se odveć radovao zbog toga, a deca Israelova su činila onako, kako im je zapovedio Mojsije po nalogu Faraonovu. U ono vreme opomene se Svemoguću dece Israelove i htede im pomoći za volju njihovih otaca. Bog beše s Mojsijem i ugled je njegov rastao u celoj zemlji Egiptu. Kad je Mojsiju bilo 18 godina, opet ga obuze želja, da vidi svoje roditelje. Zato ode u Gošensku. Tada stiže na mesto, gde su Israeličani morali svršavati svoju tešku službu, i tu opazi, kako neki Egipćanin tuče Jevreja. Kad Jevrej vide Mojsija, čiji je veliki ugled poznat bio u zemlji, on pobeže k njemu i zamoli ga za njegovu pomoć. »Oh pogledaj gospodaru! Ovaj Egipćanin je noćas došao u moju kuću, vezao me je i silovao moju ženu, a sad hoće da me ubije«. Kad Mojsije ču za ovo bezbožno delo, raspali mu se gnjev i ne mogaše se savladati. Obazre se, da ga kogod ne gleda, pa kad ne vide nikoga, on ubi Egipćanina i zatrpa ga u pesak. Tako izbavi Jevreja iz ruku njegova neprijatelja.

Mojsije se vrati u kraljevsku palatu, dočim onaj Jevrej pohita doma, da se razvede od svoje žene, jer po jevrejskom zakonu nije dozvoljeno oštati i duže zajedno sa ženom, kojoj se dobljižio drugi čovek. Žena odbeže svojoj braći, pa im ispriča nameru svoga muža. Kad ovi ne mogoše odvratiti muža od njegove namere, htedoše ga ubiti, ali on pobeže u svoju kuću. Idućeg dana Mojsije dođe opet u Gošensku, i tu opazi, gde se dva čoveka svađaju. I on reče zlikovcu: »Zašto biješ svoga bližnjeg?« A ovaj mu odgovori: »Misliš li zar i mene da ubiješ, kao što si juče ubio Egipćanina?« Tada se Mojsije uplaši i reče: »Zaista će se ova stvar doznati!« i tako dočuje za ovo i Faraon, pa dade zapovest, da se Mojsije ubije. Ali Večni posla jednog anđela, koji uze na se lik dželata, dočim se ovaj pretvori odmah u lik Mojsija. Anđeo sad otme mač dželatu i pogubi dželata, kog su svi držali za Mojsija. Anđeo izvede Mojsija iz Egipta. Tada reče Aron, brat njegov, deci Israelovoj: »Ovako govori Večni, Bog vaših otaca, neka se niko ne oskrnavi idolima Egipćana!« Ali deca Israelova ne htedoše čuti Arona. Tada ih Bog htede istrebiti, ali se seti svoga zaveta sa Abrahamom, Isakom i Jakovom. Na to Faraon opet pooštri kuluk, te su deca Israelova ponovo ugnjetavana.

Onih dana izbije veliki rat između Etiopije i više, od etiop-

skog gospodstva otpalih, istočnjačkih zemalja, kao i Arama. Kikanos, kralj Etiopljana, pode na čelu velike vojske u boj protiv ovih naroda, a čuvanje prestonice i čitave zemlje poveri Bileamu i obadvojici njegovih sinova. Kikanos pobedi svoje neprijatelje, povede mnogobrojne zarobljenike i udari na njih težak danak. Za vreme kraljeva odsustva uspe smutljivi Bileam, da digne narod u zemlji na ustanak protiv svoga kralja i da spreči njegov povratak u prestonicu. Narod je slavio Bileama, izvikao ga za kralja i imenovao oba njegova sina za vojskovođe. Ovi su zidove grada povisili sa dve strane i podigli velike i jake bedeme. Na trećoj strani, između grada i reke Nila, iskopani su nebrojeni kanali i u njih je sprovedena voda iz reke. A na četvrtoj strani dade Bileam čaranjem i mađioništvom okupiti množinu opakih zmija, te je tako nemogućim postao ulaz u grad. Kad se Kikanos posle porednog rata sa bogatim plenom vratio u domovinu, začudio se i on, i njegova vojska zbog visokih, novopodignutih zidova i bedema. Oni mišljahu, da su se stanovnici prestonice, zbog dugog trajanja rata, uplašili od prepada kanaanskih knezova, te se rešiše na povišenje zidova. Ali kad se kralj sa svojom vojskom približio kapijama grada, nađe ih zatvorenima; na poziv da ih puste unutra, odgovoriše čuvari kapija, da je Bileam, mađioničar, sada njihov kralj i on im ne dozvoljava ulazak. Kikanos htjede silom da prodre unutra, ali ne uspe, te se sa gubitkom od 130 ljudi morade povući natrag. Idućeg dana htjede Kikanos svoju vojsku prebaciti preko vode, ne bi li dospeli u grad, ali mnogi potonuše u prokopima. Sad htjede kralj vojsku splavovima prebaciti, ali ih kao vodeničkim kolom gonjena, besno šumeca voda kanala preplavi, tako da su deset splavova sa 200 ljudi potopljeni. Trećeg dana pokušaše na onoj strani, gde su bile zmije, da zauzmu grad; ali ove ubiše 170 ljudi. Tada Kikanosu ne ostade drugo ništa, nego da opsedne svoju rođenu prestonicu. Već je devet godina držao Kikanos prestonicu u opsadi. U to vreme je Mojsije pobjegao iz Egipta, a bilo mu je 18 godina. On dođe u Kikanosov tabor. Devet godina proveo je u tom taboru i svi su ga voleli, jer mu je izgled bio plemenit, držanje veličanstveno, a snaga lavovska. Kikanos ga imenuje svojim savetnikom. Posle devet godina pobole se Kikanos i umre posle sedmodnevne bolesti. Vojskovođe su već strepile i očajavale, da će ikad zauzeti grad. Šta da se radi? pitahu jedan drugog. Ako jurišimo na grad, svi ćemo izginuti. Da produžimo opsadu? Ali ako istočnjačke zemlje dočuju, da je naš kralj mrtav, odmah će nas napasti i satri. Zato odmah da biramo kralja, koji će odlučiti o našoj sudbini. Još istog dana je izbor obavljen, i oni ne nađuše dostojnijeg od Mojsija. Svi poskidaše svoje odelo, napraviše odanj jednu uzvišicu, postaviše na nju Mojsija i uz zvuke trube izvikahu Mojsija za kralja. Čitava vojska mu je izrekla pokornost, a udova kraljeva, Kušita, bi mu izabrana za suprugu. Zatim donese ceo narod Mojsiju skupocene darove,

srebrne i zlatne stvari i najrazličnije drago kamenje i staviše sve pred Mojsijeve noge, on pak uze sve te darove i ostavi ih u kraljevsku blagajnu. I tako je Mojsije vladao nad Kušom (Etiopijom) u 157. godini, otkako su se Israelićani doselili u Egipat. Tada je bilo Mojsiju 27 godina, a vladao je tamo 40 godina. Večni je usadio naklonost u sve Kušite i oni voleše Mojsija jako. Sedmog dana po prijemu vladavine dođe vođi narodni Mojsiju i zamoliše ga za savet, kako će se najzad zauzeti grad. Jer već su devet godina držali grad u opsadi, a ne videše ni svoje žene, ni decu. Tada im Mojsije odgovori: »Ako poslušate moj savet, onda će Večni predati grad u vaše ruke i vi ćete ga zauzeti; produžite li pak opsadu onako, kao za života Kikanosova, grad neće nikad pasti. Budete li se držali mojih naredaba, grad će uskoro doći u naše ruke«. Vođi povikaše jednodušno: »Što nam ti zapovediš, to ćemo ispuniti«. Tada reče Mojsije: »Objavite u taboru, da je kralj rekao, neka ode svako u šumu i donese otuda po jedno mladunče iz rodina gnjezda. Ko god ne poslušá zapovest kraljevu, njegov život i imanje pripašće kralju. Mlade rode ćete othraniti i obučiti za lov kao kopce«. Sve bi tako, kao što je Mojsije zapovedio. Kad su mlade rode poodrasle, Mojsije ih ostavi da gladuju tri dana. Trećeg dana izdade Mojsije zapovest, da se čitava vojska opremi za borbu, da se naoruža potrebnim oružjem i, držeći mlade rode u ruci, pođe u boj protiv prestonice. Kad dođe u kraj, gde behu otrovne zmijske, Mojsije zapovedi, da se puste mlade rode. Ove potekoše za zmijama, pa ih požderaše i istrebiše sasvim na onom mestu. Kad vide to kralj i narod, pođoše veselo na grad, prodreše unj' i pobiše sve, koji se branjahu, svega 1100 ljudi, dok od osvajača ne pogibe ni jedan. Bileam, njegova dva sina i njegovo osmoro braće, kad videše, da su izgubili grad, pobeškoše brzo iz grada i odoše ponovo u Egipat Faraonu. Oni behu oni isti mađioničari i knjižnici, što se pominja u Tori, koji su stupili protiv Mojsija, kad je Bog poslao muke na Egipat. Tako je Mojsije svojom mudrošću zauzeo grad, pa ga Etiopljani posadiše na kraljevski presto. Prestotala supruga Kikanosova, Adonija, postade mu žena. Ali se Mojsije bojaše Večnoga, Boga svojih otaca, i ne htjede nikad priznati kraljicu. Mojsije se, naime, opominjaše zakletve, kojom je Abraham zakleo svoga slugu Eliezera, da za njegova sina Isaka ne uzme ženu između kćeri Kanaanićana. Zato Mojsije za sve vreme svoga bavljenja u Etiopiji nije poklonio svoje srce kraljici. A Mojsije ljubljaše i strahovaše od Večnoga za svega života, uvek beše častan i ne skretaše ni desno, ni levo sa puta istine i dobra, kojim su išli Abraham, Isak i Jakov. Mojsije se sve više utvrđivao u svojoj vladavini mudrošću, kojom je vladao, i srećnim uspehom, koji je krunisao sva njegova preduzeća.

Kraljevi istočnjačkih zemalja i Arama doznadoše, da je Kikanos mrtav i zbacioše etiopski jaram. Tada Mojsije okupi svoju vojsku, nekih 30.000 ljudi, pođe im u susret i potuče ih. Gonio

ih je sve do Mesopotamije, pa opet prisilio na danak one narode¹⁾.

U 180. godini, otkako je Israel došao u Egipat, mišljahu deca Efraimova iz plemena Josifova, da je sada došlo vreme izbavljenja, o kom je Bog govorio Abrahamu. Zato se opremiše 30.000 ljudi iz toga plemena i odoše iz Egipta. Oni dođoše u Gat u zemlji Filistera i htedoše tamo sebi nabaviti hrane. Ali im Gati ne htedoše prodati ništa, zato Efraimićani pokušaše, da silom dođu do potrebne hrane. Tada Gati narediše rat protiv njih. Pomoću drugih filistejskih naroda oni uspeše, da potuku Efraimićane. Svi Efraimićani ostadoše na bojištu, samo se deset ljudi mogaše spasti u Egipat.

Mojsije vladaše još u Etiopiji. Pravda i pravica behu potpora njegova prestola. Svi stanovnici Etiopije voleše i poštovaše Mojsija vrlo. U četrdesetoj godini njegove vladavine, kad je Mojsije jednog dana sedeo na svom prestolu, pored njega kraljica Adonija, a okolo njih svi velikani države okupljeni, otpoče govoriti kraljica Adonija: »Muževi Etiopije! Danas je četrdeset godina, kako ovaj ovde sedi na prestolu Etiopije, ali mene još nije priznao, niti služi Bogovima Etiopije. Zato čujte moje reči! Neka on ne vlada dalje nad nama, jer on je stranac, podanik kralja Egipćanskog. Bilo bi priličnije, kad bi vladao sin vašeg predašnjeg kralja, Menakris«. Svi velikani i vas narod poslušашe reči kraljice Adonije i već sutra dan metuše krunu na glavu Menakrisa i priznaše ga svojim zakonitim kraljem. Poštovanje pak, kojim obasipahu Mojsija, beše odveć veliko, a da su mu mogli učiniti kakvo zlo. Dadoše mu bogate poklone i otpustiše ga sa visokim počastima iz zemlje. Tako se odrekao prestola u Etiopiji. Mojsiju beše 67 godina, kad je napustio Etiopiju. Bog je tako naredio, jer se već približilo beše vreme, da se deca Israellova oslobode ropstva.

Mojsije ode sada u Midjan, jer se još plašio, da se vrati u Egipat. Došav u Midjan on sede uz jedan studenac. Tada dođe sedam kćeri Reuela, Midjanita, na studenac, da napoje svoja

1) Ovdje dolazi povest iz života ostalih naroda, koja je vrlo zanimljiva u svom izlaganju, a naročito zaključkom, što ćemo ga izvući iz istog. U 22. godini vladavine Mojsijeve nad Etiopljanima dode na presto Kiteaca (כִּתְיָא) Latian. On sazida jaku tvrđavu i divnu palatu u njoj. U trećoj godini svoje vladavine dade on sagraditi veliki broj brodova. Zatim okupi svoju vojsku i pođe na brodovima u boj protiv Izdrubala, kralja od Afrike. Kitejci dobiše nadmoć i uništiše sve, što im dode pod ruke. Očajanje obuze vojsku kralja od Afrike i nastade ogorčena borba, tako da mnogi borci ostadoše na bojištu. I kralj Izdrubal izgubi život svoj u ovom ratu. Izdrubal imadaše prekrasnu kćer po imenu Ušpisijuna. Lepota njena hvaljena je i pred kraljem Latianom i on se odlučio, da je kao svoju zenu odvede doma. Usled ovog braka prestade ogorčena borba između ova dva naroda. — Koga ne opominje ova povest na pričanje Josephusa o Mojsiju, kako smo ga doneli na strani 70 f.? Ova me činjenica utvrđuje u pretpostavci, koju sam neodvisno od ove priče postavio na 72. strani i koja dokazuje, da je Josephus zaista pobrkao različite priče.

stada. Ali ih oteraše pastiri Midjana. Opazivši to Mojsije pomogne kćerima, te napojiše stoku. Došav doma one ispričaše svome ocu, šta je Mojsije učinio za njih. One rekoše, jedan muž egipćanski branio nas je danas od pastira, crpeo nam je vodu i napojio našu stoku. Tada reče Reuel svojim kćerima: „A gde je on, zašto ste ga ostavile?“ Reuel ga dade zvati, on mu dođe u kuću i jeđaše tamo. Mojsije ispriča Reuelu, da je pre mnogo godina pobegao iz Egipta i da je potom četrdeset godina bio kralj u Etiopiji. Još mu je rekao, kako se je odrekao prestola i s kakvim bogatim darovima su ga otpustili Etiopci. Kad je Reuel čuo ove reči Mojsijeve, on pomisli u sebi: baciću ovog čoveka u tavnicu i raspitaću se u Etiopljana, jesu li njegove reči istinite, jer svakako je on sa nekog uzroka pobegao iz Etiopije. I tako dođe Mojsije u tavnicu, gde je čamio deset godina. Cipora, kći Reuelova, osećala je ljubav i zahvalnost prema Mojsiju, pa je našla načina, da snabdeva obilato Mojsija jelom i vodom.

Kuluk dece Israelove u Egiptu beše uvek sve teži i teži u ono vreme. Večni je kaznio u te dane Faraona gubom, koja mu je pokrivala čitavo telo; to beše kazna za ugnjetavanje dece Israela, jer je Večni čuo molitvu dece Israela i njihove uzdisaje u teškom radu, pošto im je Faraon novim i vazda strožijim naredbama zagorčavao život. U njegovu velikom bolu usled gube savetovahu Faraonu njegovi mudraci i knjižnici, da namaže rane od gube krvlju mlade dece, jer bi bol oduminiu i rane bi se zavidale. Faraon dade odmah doneti nekoliko male israelitske dece, njegovi lekari ih zaklaše i namazaše njihovom krvlju rane Faraonove. Tako radiše iz dana u dan, te je već 375 dece na taj način i u tu svrhu izgubilo svoj život. Ali bolovi Faraonovi ne popustiše, nego se povećашe. Večni je dodao još teže patnje njegovim dosadanjim patnjama: obasuo ga je odvratnim boginjama i raznim unutrašnjim bolestima. Jednog mu dana doneše vest, da su deca Israelova lena u svom radu. Odmah dade upregnuti, da se odveze u Gošensku, te da tamo posmatra način njihova rada i nove im izda naredbe. U jednom uzanom klancu izvrnu mu se kola i on dođe pod njih, a u padu mu se slomiše kosti. Sluge ga odmah odnese u Egipat, gde je naskoro umro. Ne mogahu ga balsamovati, kao njegove prethodnike, jer njegovo telo, zbog dugotrajne gube, rasprostiraše neprijatan miris, tako da niko ne mogaše opstati u njegovoj blizini. Naslednik mu na prestolu beše njegov drugi sin, Adikam, jer prvenac mu beše malouman i nerazuman. Adikam je bio onizak i gojazan, imadaše dugu bradu i ružnu spoljašnost. Ali je bio vrlo mudar i lukav, pa je 4 godine vladao mudro na prestolu Egipta. Deci Israela davao je uvek sve teže radove i ugnjetavao ih je većina od svog oca. Zapovedio je nadzornicima, da svako ima na svršetku dana da preda posao, koji mu je naložen za taj dan, a ko ovom nalogu ne udovolji, tome će se uzeti jedno malo dete i sazidati u zid umesto ne isporučene cigle. Ovom groznom naredbom vazda je povećavana surovost naručenih

egipćanskih nadzornika. Ako bi nedostajala samo jedna cigla od propisanog broja, onda bi ovi neljudi upali u kuću nesrećnog čoveka, pa bi najmilije dete mu oveli iz naručja ojađene matere. Tako se gomilala samovolja na samovolju, zločin na zločin. Deca Israelova vapijahu Večnome i uzdisahu od teških muka. I Večni ču njihov glas i opomenu se svog zaveta, što ga je sklopio sa Abrahamom, Isakom i Jakovom, pa odluči da spase decu Israela.

U ovo vreme Mojsije je još čamio u tavnici u domu Reuela. Kad prodoše deset godina, a to je bilo baš onda, kad je novi Faraon zauzeo presto, Cipora podseti svog oca na Jevreja i zamoli ga, da vidi, je li još živ, ili je već umro. »Kako možeš misliti, da on još živi?« reče Reuel. »Zar može čovek bez dovoljno hrane tako dugo živeti?« Cipora, koja ne htjede odati svoje tajne, da ga je vazda snabdevala dovoljnim jelom, odgovori: »Pa ipak, ti si već čuo, da je Bog Jevreja veliki i moćan i da čini čuda. On je i Abrahama spasao iz Ur Kasdima, Isaka od mača njegovog oca, a Jakova od anđela, s kojim se hrvao. I ovom je čoveku učinio njegov Bog mnogo šta, izbavio ga je iz reke i od mača Faraonova, pa ga je zacelo i od gladi spasao.« Tada Reuel uđe u tavnicu, ne bi li doznao, šta se zbilom s njim. I kako se začudio, kad je video Mojsija živa, gde se pred njim moli Bogu. Odmah ga dade osloboditi, ošišati, obući u drugo odelo i nahraniti. Zatim ode Mojsije u baštu Reuelovu i tamo se moljaše Večnome, koji mu ukaza ovo čudo. Obazrevši se spazi jedan safirni prut, koji beše zasaden u bašti. On se približi prutu i vide, da je Božje ime urezano na njemu. On pročitao ime, očepa prut i iščupa ga iz zemlje tako lako, kao kad bi mladicu otkrio iz žbuna. Ovaj prut je stvoren u sumraku šestog stvaralačkog dana i predan prvom čoveku na čuvanje. Kad je Adam isteran iz raja, on je poneo taj prut, pa je njime obrađivao zemlju, kako mu je naređeno. Taj prut dobio je docnije Noa, koji ga je predao Šemu, te je najzad dospelo do Abrahama. Sa ostalim posedom Isak je nasledio i ovaj prut. Kad je Jakov pobegao u Padan Aram, Isak mu dade u ruke ovaj prut, pa kad se sišao u Egipat, on ga je poklonio Josifu. Posle Josifove smrti dođe prut zajedno sa ostavinom ovoga u ruke Faraona. Faraon ga pokloni Reuelu, koji je neko vreme bio savetnik na egipćanskom dvoru. Kad je Reuel napustio Egipat, uzeo je prut sa sobom i posadio ga u svojoj bašti. Reuel je obznanio, da će samo onome dati svoju kćer, Ciporu, za ženu, koji bude mogao jednom rukom istrći prut iz zemlje. Naj snažniji sinovi Midjana i Kenita badava su se naprezali, niko ne mogaše pokrenuti pruta. Tako stajaše prut čvrsto ukorenjen, dokle ga ne snađe dosuđena mu sudbina, naima, on beše stvoren, da se njime obave velika čudesa u Egiptu i na Crvenom Moru. Kad je Reuel video taj prut u Mojsijevoj ruci, jako se začudi i dade mu svoju kćer Ciporu za ženu. Mojsije je odvede doma kao ženu i Cipora je u svemu išla stopama kćeri Jakovljevih, kao Sara, Rebeka, Rahel i Lea što su

činile. Uskoro mu rodi sina, kog Mojsije nazove Gerson, jer go-
voraše: stranac sam u stranoj zemlji. Ali Reuel zabrani, da ga
obrežu. Zatim rodi Cipora drugog sina, kog Reuel dozvoli da se
obreže i nazove ga Elieser, jer Mojsije reče: »Bog mojih otaca
pomoćnik je moj, ja opet mogu živeti po njegovim zapovestima,
i on me je izbavio iz ruku Faraona«¹⁾).

1) Dalji se navodi slažu u glavnom sa pričanjem Biblije. Istina, uple-
teni su nekoji Midrašim, ali zbog njih nije bilo vredno izlagati ovde čitavu
biblijsku priču, zato ovde završujemo životopis Mojsija. — O Mojsijevu
životu ima još dve opširne pripovetke: 1) njegovo uznošenje na nebo, kad
je doneo deset zapovesti, i 2) njegova legendarna smrt. Ako bude bilo
mogućno, mi ćemo doneti ove priče u narednom Almanahu.

